

Komendant
Śląskiego Oddziału Straży Granicznej
im. nadkomisarza Józefa Bocheńskiego

Racibórz, 28 czerwca 2017 r.

Egzemplarz nr 2

ZAL. Nr. 1 do pisma wych./wch.

Nr SL-2472/17

Data 28. CZE. 2017

Pan ppłk SG Jarosław SZYMANEK

KOMENDANT

Placówki SG w Rudzie Śląskiej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zgodnie z „Rocznym planem kontroli przewidzianych do realizacji przez Wydział Kontroli Śląskiego Oddziału Straży Granicznej na rok 2017”, w Placówce SG w Rudzie Śląskiej została przeprowadzona kontrola w trybie zwykłym na temat „Prawidłowość realizacji doprowadzeń, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 5b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej”. Czynności kontrolne przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r., Nr 185, poz. 1092).

I. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej

Placówka Straży Granicznej w Rudzie Śląskiej, ul. Główna 11a, 41-711 Ruda Śląska. W okresie objętym kontrolą funkcję Komendanta Placówki SG w Rudzie Śląskiej pełnił ppłk SG Jarosław Szymanek.

II. Kontrolę przeprowadził zespół w składzie:

Kierownik zespołu: mjr SG Tadeusz Uliasz – starszy specjalista Wydziału Kontroli, upoważnienie nr 128 z dnia 4 maja 2017 r.¹

Członek zespołu: st.chor.sztab. SG Piotr Bruśniak – specjalista Wydziału Kontroli, upoważnienie nr 129 z dnia 4 maja 2017 r.²

¹ Akta kontroli – str. nr 24 – 25.

² Akta kontroli – str. nr 26 – 27.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych

Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 8 maja 2017 r., a zakończono w dniu 8 czerwca 2017 r. Przerwy występujące w trakcie kontroli:

- mjr SG Tadeusz Uliasz: 29 – 31.05.2017 r.

- st.chor.sztáb. SG Piotr Bruśniak: 11.05.2017 r., 13.05.2017 r., 19 – 26.05.2017 r., 31.05.2017 r.

IV. Kontrolą został objęty okres od dnia 1 października 2016 r. do dnia 31 marca 2017 r. w następującym zakresie:

1) Przyjęte rozwiązania organizacyjno – funkcjonalne w zakresie doprowadzania osób (kryterium legalności i rzetelności).

2) Realizacja zadań związanych z doprowadzaniem osób zgodnie z obowiązującymi przepisami (kryterium legalności i rzetelności).

V. Celem kontroli było sprawdzenie i ocena legalności oraz rzetelności wykonywania w Placówce SG w Rudzie Śląskiej zadań związanych z doprowadzaniem osób, w szczególności w zakresie spełnienia wymogów formalnych podczas realizacji czynności doprowadzania oraz jej dokumentowania i ewidencjonowania, a także sprawdzenie i ocena pod względem legalności oraz rzetelności przyjętych rozwiązań organizacyjno – funkcjonalnych w tym zakresie.

VI. Ocena działalności podmiotu kontrolowanego

Biorąc pod uwagę poszczególne oceny cząstkowe, poddaną kontroli działalność Placówki SG w Rudzie Śląskiej oceniono **pozytywnie z uchybieniami**³. Oceny dokonano w oparciu o ustalenia kontroli udokumentowane w aktach kontroli. Na ich podstawie sformułowano następujące oceny cząstkowe:

Ad IV.1)

Pozytywnie oceniono przyjęte rozwiązania organizacyjno – funkcjonalne w zakresie doprowadzania osób. Jak ustalono, powyższe zadanie realizują z zasady funkcjonariusze Zespołu Konwojowo – Ochronnego Grupy do spraw Cudzoziemców Placówki SG w Rudzie Śląskiej, natomiast w uzasadnionych przypadkach, gdy użycie funkcjonariuszy z tej komórki jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, również pozostali funkcjonariusze kontrolowanej jednostki. Z analizy dokumentacji organizacyjnej wynika, iż zadania związane z doprowadzaniem osób zostały uwzględnione zarówno w wewnętrznych podziałach zadań⁴ obowiązujących w okresie poddanym kontroli, jak i w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień⁵.

Ustalono również, że funkcjonariusze Zespołu Konwojowo – Ochronnego posiadają odpowiednie przygotowanie merytoryczne w zakresie wykonywania zadań związanych z doprowadzaniem osób, o czym świadczą ukończone przez nich liczne kursy i szkolenia, np. w zakresie bezpiecznej jazdy pojazdami służbowymi, taktyki i technik interwencji,

³ W przyjętej czterostopniowej skali ocen obejmującej ocenę pozytywną, pozytywną z uchybieniami, pozytywną z nieprawidłowościami oraz negatywną – zob. *Wprowadzenie do kontroli w administracji rządowej*, Warszawa 2012, str. 62.

⁴ Akta kontroli – str. nr 61 – 92 i 143 – 173.

⁵ Akta kontroli – str. nr 29 – 55 i 203 – 204.

wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, posługiwania się paralizatorem TASER, udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, czy wreszcie szkolenia typowo związane z doprowadzaniem osób (na temat: „Przeprowadzanie konwojów drogą lądową – z uwzględnieniem konwojów wahadłowych”, „Przeprowadzanie powrotów z terytorium RP cudzoziemców drogą lotniczą”, „Czynności związane z doprowadzaniem osób”)⁶. W sytuacjach przewidzianych w § 14 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 września 2014 r. w sprawie wykonywania niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie uprawnień”), w doprowadzeniach uczestniczyli funkcjonariusze spoza Zespołu Konwojowo – Ochronnego. Byli oni przeszkoleni w zakresie dokonywania doprowadzeń, uczestnicząc m.in. w szkoleniach „Doprowadzenie i nadzór osób zatrzymanych. Podstawy prawne oraz sporządzanie stosownej dokumentacji służby konwojowo – ochronnej przez funkcjonariuszy”, „Doprowadzanie i konwojowanie osób zatrzymanych”, „Doprowadzenie zatrzymanych cudzoziemców przez funkcjonariuszy do PDOZ oraz sporządzanie dokumentacji z tym związanej”⁷.

Również pozytywnie należy ocenić działania kierownika jednostki kontrolowanej w zakresie dbałości o posiadanie przez funkcjonariuszy Placówki SG w Rudzie Śląskiej uprawnień umożliwiających prowadzenie pojazdów służbowych lub uprzywilejowanych. Wszyscy funkcjonariusze biorący udział w doprowadzeniach podlegających kontroli legitymowali się przynajmniej jednym z tych uprawnień⁸.

Ad IV.2)

Pozytywnie z uchybieniami oceniono realizację zadań związanych z doprowadzaniem osób zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Funkcjonariusze Straży Granicznej wykonując ustawowe zadania mają prawo doprowadzania osób na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 5b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej. Wydane na podstawie delegacji zawartej w ustawie rozporządzenie w sprawie uprawnień określa ramy i precyzuje zasady postępowania podczas realizacji czynności doprowadzania. Natomiast aktem prawa wewnętrznego odnoszącego się do wskazanej problematyki, jest zarządzenie nr 84 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie sposobu pełnienia służby przez funkcjonariuszy Straży Granicznej przy wykonywaniu doprowadzeń cudzoziemców (zwane dalej „zarządzeniem nr 84”).

Działając na podstawie wskazanych aktów prawnych, w okresie podlegającym kontroli, funkcjonariusze Placówki SG w Rudzie Śląskiej przeprowadzili łącznie 182 doprowadzenia osób zatrzymanych do właściwych podmiotów (sądów, prokuratur, organów Straży Granicznej), a także cudzoziemców do granicy państwa albo strzeżonych ośrodków dla cudzoziemców. Jak ustalono, miały one charakter lokalny i etapowy, nie zrealizowano natomiast żadnego doprowadzenia wahadłowego⁹. Spośród wskazanej liczby szczegółowej analizie poddano połowę spraw, czynności kontrolne kierując na sprawdzenie spełnienia wymogów formalnych przy realizacji zadania doprowadzania osób oraz właściwego jego dokumentowania i ewidencjonowania w *Karcie*

⁶ Akta kontroli – str. nr 202 – 203.

⁷ Akta kontroli – str. nr 96 – 142 i 304 – 321.

⁸ Akta kontroli – str. nr 180 – 181.

⁹ Akta kontroli – str. nr 2.

doprowadzanych cudzoziemców i w Centralnej Bazie Danych Straży Granicznej System Wspomagania Kierowania (zwanej dalej „CBD SG SWK”).

Jak ustalono, w sytuacjach tego wymagających o doprowadzeniu informowano właściwe jednostki organizacyjne Straży Granicznej i Policji, w każdym przypadku wyznaczano też dowódcę doprowadzenia¹⁰. Powyższe jest zgodne z § 15 i § 16 ust. 2 rozporządzenia w sprawie uprawnień. Ustalono, że w kontrolowanej jednostce dokumentacja doprowadzeń w postaci *Karty doprowadzanych cudzoziemców* jest prowadzona w formie elektronicznej, w sposób właściwy i zgodny z wzorem określonym w załączniku nr 5 do zarządzenia nr 84. Podobnie sposób ewidencjonowania zrealizowanych doprowadzeń w CBD SG SWK nie budzi wątpliwości¹¹. Stwierdzono ponadto, że funkcjonariusze uzyskiwali pisemne potwierdzenie dokonanej czynności w nakazie doprowadzenia, wypełniając tym samym dyspozycję § 33 pkt 1 rozporządzenia w sprawie uprawnień¹².

Zastrzeżenia zespołu kontrolerów wzbudziły natomiast następujące kwestie:

- a) zarządzania doprowadzeń,
- b) realizacji doprowadzeń za pomocą środków transportu,
- c) zgodności dokumentacji służbowej (nakazy doprowadzenia, kwity depozytowe) z wzorami określonymi w przepisach prawa oraz sposobu jej prowadzenia.

Ad a)

W toku czynności kontrolnych ustalono, że poza jednym przypadkiem opisanym poniżej, wszystkie nakazy doprowadzenia zostały wystawione przez funkcjonariuszy pełniących służbę kierowników zmiany, posługujących się pieczęcią „KOMENDANT Placówki SG w Rudzie Śląskiej z up. KIEROWNIK ZMIANY”¹³. Biorąc pod uwagę, że zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 1 i 12 rozporządzenia w sprawie uprawnień, do zarządzenia doprowadzenia uprawnieni są niezależnie kierownik jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub jego zastępca oraz kierownik zmiany lub dyżurny operacyjny placówki Straży Granicznej, zwrócono się do kierownika podmiotu kontrolowanego o wyjaśnienie tej kwestii i ewentualne przedstawienie stosownych upoważnień. W odpowiedzi Komendant Placówki SG w Rudzie Śląskiej podniósł, że upoważnienia nie zostały wydane, gdyż nie istnieje taka konieczność – zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie uprawnień, kierownik zmiany może samoistnie zarządzić doprowadzenie¹⁴. Bezsprzecznie powyższe stanowisko jest zgodne ze wskazaną normą, stąd też należy przyjąć, że w obowiązującym stanie prawnym nie znajduje uzasadnienia zarządzanie doprowadzeń przez kierowników zmian nie w swoim imieniu, ale w imieniu Komendanta Placówki, na co bezpośrednio wskazuje stosowanie pieczęci ze zwrotem „z up.” Z punktu widzenia rzetelności wykonywanych zadań działanie takie nie jest właściwe. Zostało jednak zakwalifikowane jako uchybienie, gdyż nie miało wpływu na prawidłowość realizacji doprowadzeń, a one same zostały faktycznie zarządzane przez uprawnione podmioty, tj. funkcjonariuszy pełniących służbę kierownika zmiany.

¹⁰ Akta kontroli – str. nr 193 – 199 i 217.

¹¹ Akta kontroli – str. nr 298 – 303.

¹² Akta kontroli – str. nr 193 – 199 i 215.

¹³ Akta kontroli – str. nr 278 – 297.

¹⁴ Akta kontroli – str. nr 217.

Wyjątkiem, o którym wspomniano na wstępie, było zarządzenie doprowadzenia ob. Ukrainy w dniu 6 marca 2017 r. z Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji w Zabrze do Placówki SG w Rudzie Śląskiej, wystawione przez [REDAKTOR]. Funkcjonariusz ten, zgodnie z wpisem w CBD SG SWK, pełnił w tym czasie służbę pomocnika kierownika zmiany¹⁵. Jak wyjaśnił kierownik podmiotu kontrolowanego, sytuacja ta związana była z jednoczesnym wyznaczeniem wymienionego rozkazem „jako dublera Kierownika Zmiany”¹⁶, co w konsekwencji uznano za „tożsame z posiadanymi uprawnieniami jako Kierownik Zmiany”¹⁷. Mając na uwadze konieczność dokonania oceny powyższego zdarzenia, zespół kontrolerów dokonał dodatkowych ustaleń, z których wynika, że [REDAKTOR] z dniem 1 lutego 2017 r. został mianowany na stanowisko starszego kontrolera Zespołu do Spraw Obsługi i Koordynacji Działań Placówki SG w Rudzie Śląskiej. W jego szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień zawarto zapisy m.in. udzielania pomocy kierownikowi zmiany w wykonywaniu jego czynności (pkt 1, 2, 6), a także doraźne pełnienie służby kierownika zmiany (pkt 13, 14)¹⁸. Z tych względów nie można podzielić stanowiska kierownika podmiotu kontrolowanego, jakoby wymieniony funkcjonariusz będąc „dublerem” kierownika zmiany automatycznie przejmował jego uprawnienia. Istotne jest bowiem, że we wskazanym dniu [REDAKTOR] został wyznaczony do pełnienia służby pomocnika kierownika zmiany, a kierownikiem zmiany – zgodnie z zapisami w CBD SG SWK – był inny funkcjonariusz¹⁹. Pomocnik kierownika zmiany, nawet pozostając „dublerem” kierownika, nie mógł zatem podpisywać dokumentów jako kierownik zmiany, w tym zarządzać doprowadzenia osób. Takie uprawnienie w dniu 6 marca 2017 r. posiadał wyłącznie funkcjonariusz wyznaczony do pełnienia służby kierownika zmiany.

Opisane działanie, jakkolwiek nieprawidłowe z punktu widzenia legalności, nie przyniosło żadnych negatywnych skutków. Doprowadzenie cudzoziemca odbyło się skutecznie, na 10 kilometrowej trasie, doskonale znanej doprowadzającym z wcześniejszych doprowadzeń, nie odnotowano zatem zagrożeń dla wykonania zadania. Ponadto, wskazany powyżej przypadek miał charakter incydentalny, gdyż jak stwierdzono w trakcie czynności kontrolnych, wszystkie pozostałe zarządzenia doprowadzeń zostały wydane przez uprawnione podmioty. Z tych powodów, mając na uwadze przyjęty miernik, zdarzenie to zespół kontrolny zakwalifikował jako uchybienie o charakterze formalnym.

Ad b)

Rozporządzenie w sprawie uprawnień wprowadza zasadę, według której doprowadzenia osób przy użyciu samochodu specjalnego (więźniarki) dokonuje co najmniej dwóch funkcjonariuszy (§ 18 ust. 1). Natomiast w przypadku gdy doprowadzenie więźniarką nie jest możliwe, dopuszczalne jest wykorzystanie m.in. innych środków transportu Straży Granicznej. Istotne jednak, że w takiej sytuacji liczba funkcjonariuszy musi być większa od liczby doprowadzanych osób (§ 18 ust. 3 i ust. 4).

¹⁵ Akta kontroli – str. nr 205 – 211 i 325.

¹⁶ Rozkaz nr 24/2017 Komendanta Placówki SG w Rudzie Śląskiej z dn. 03.02.2017 r., akta kontroli – str. nr 322 – 324.

¹⁷ Akta kontroli – str. nr 305.

¹⁸ Akta kontroli – str. nr 326 – 327.

¹⁹ Akta kontroli – str. nr 210.

W toku prowadzonych czynności kontrolnych ustalono 4 przypadki, w których doprowadzeń dokonano za pomocą pojazdu służbowego niebędącego więźniarką, a liczba funkcjonariuszy była mniejsza od liczby osób doprowadzanych²⁰. Komendant Placówki SG w Rudzie Śląskiej wyjaśnił, że opisane zdarzenia „miały charakter szczególny, ponieważ we wszystkich z nich doprowadzane osoby były rodzinami, tj. dwójka rodziców wraz z dziećmi. Mając na względzie sprawne przeprowadzenie czynności oraz dbając o szczególne poszanowanie dóbr osobistych małoletnich cudzoziemców, podjęto decyzję o wspólnym doprowadzeniu jednym pojazdem. Takie rozwiązanie nie narażało dzieci i rodziców na dodatkową traumę związaną z zatrzymaniem, ewentualną rozłąką oraz wielogodzinnym doprowadzeniem do ośrodka strzeżonego. Ponadto fakt przebywania dzieci z rodzicami w znaczny sposób usprawnił doprowadzenie, gdyż były one w tym czasie pod najlepszą dla nich opieką. Ponadto nie bez znaczenia jest również aspekt ekonomiczny, gdyż doprowadzenie odbywało się jednym pojazdem”²¹. W każdym przypadku Kierownik Zespołu Konwojowo – Ochronnego Grupy do spraw Cudzoziemców Placówki SG w Rudzie Śląskiej sporządził notatkę służbową, dokumentującą fakt i uzasadnienie zastosowania odstępstwa od opisanej powyżej zasady dotyczącej liczby funkcjonariuszy i osób doprowadzanych²².

W ocenie zespołu kontrolerów wskazany przepis nie pozostawia wątpliwości interpretacyjnych i powinien być stosowany ściśle, bez dopuszczenia żadnych wyjątków. Zespół w całości podziela wniosek wynikający z opinii radcy prawnego Śląskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 7 czerwca 2017 r.²³, zgodnie z którym brak określenia przez ustawodawcę wyjątków od zasady wyrażonej w § 18 ust. 4 rozporządzenia w sprawie uprawnień przesądza o braku podstaw do zastosowania jakichkolwiek odstępstw w zakresie liczby funkcjonariuszy i osób doprowadzanych. Opisane przypadki doprowadzeń zrealizowanych przez funkcjonariuszy Placówki SG w Rudzie Śląskiej wbrew regule określonej w § 18 ust. 4 są zatem działaniami nieprawidłowymi. Mając jednak na względzie ich okoliczności, a więc doprowadzenia rodzin z nieletnimi dziećmi w wieku od 2 do 14 lat, względy humanitarne oraz fakt skutecznego wykonania zadania i brak negatywnych skutków, zdarzenia te zakwalifikowano jako uchybienia.

Ad c)

W toku czynności kontrolnych stwierdzono stosowanie przez funkcjonariuszy Placówki SG w Rudzie Śląskiej nakazów doprowadzenia i kwitów depozytowych nie odpowiadających wzorom określonym odpowiednio przez rozporządzenie w sprawie uprawnień i zarządzenie nr 84. W niektórych nakazach doprowadzenia stwierdzono brak elementu „b) funkcjonariusze” w pkt. 2 dotyczącym wyznaczenia funkcjonariuszy do realizacji doprowadzenia²⁴. Natomiast kwity depozytowe zawierają szereg odstępstw od wzoru, polegających w szczególności na braku oznaczenia jednostki organizacyjnej Straży Granicznej wystawiającej taki dokument, użyciu innych

²⁰ Dotyczy doprowadzeń 3 ob. Gruzji i 1 ob. Armenii w dniu 25.11.2016 r. na trasie Ruda Śląska – Piotrków Trybunalski, 4 ob. Rosji w dniu 01.12.2016 r. na trasie Ruda Śląska – Zgłobice, 6 ob. Syrii w dniu 24.02.2017 r. na trasie Opole – Zgłobice, 5 ob. Rosji w dniu 01.03.2017 r. na trasie Bielsko-Biała – Lesznów, akta kontroli – str. nr 174, 193 – 199, 277 – 278, 281 – 282.

²¹ Akta kontroli – str. nr 213.

²² Akta kontroli – str. nr 219 – 222.

²³ Akta kontroli – str. nr 329.

²⁴ Dotyczy doprowadzenia 3 ob. Ukrainy w dniu 25.10.2016 r., 1 ob. Ukrainy w dniu 30.10.2016 r., 3 ob. Ukrainy w dniu 18.12.2016 r., 1 ob. Ukrainy w dniu 22.12.2016 r., 3 ob. Ukrainy w dniu 09.02.2017 r., 1 ob. RP w dniu 10.02.2017 r., 1 ob. Ukrainy w dniu 12.02.2017 r., akta kontroli – str. nr 291 – 303.

wyrażeń niż określonych we wzorze (np. „osoby doprowadzanej” zamiast „doprowadzanego cudzoziemca”, „ewentualny powód niepodpisania” zamiast „uwagi w przypadku niepodpisania”, „podpis osoby odbierającej depozyt” zamiast „czytelny podpis doprowadzanego cudzoziemca”), czy braku pouczenia co do sposobu wypełnienia kwitu²⁵. Według kierownika podmiotu kontrolowanego braki te wynikają z wykorzystania starych wzorów dokumentów, omyłek pisarskich lub niewłaściwego kopiowania druków²⁶. Jakkolwiek opisane niedociągnięcia świadczą o braku rzetelności w zakresie sporządzania dokumentów, to jednak stanowią uchybienia formalne, nie mające wpływu na prawidłowość postępowania z depozytem osoby doprowadzanej.

W zakresie sposobu prowadzenia wskazanej dokumentacji służbowej ustalono, że z zasady zadanie to realizowane było właściwie. Stwierdzono jednakże przypadki błędów, których wyeliminowanie jest niezbędne z punktu widzenia właściwego wykonywania obowiązków służbowych.

W kilku nakazach doprowadzenia funkcjonariusze nie wypełnili pola „seria i numer dokumentu tożsamości”²⁷. Komendant Placówki SG w Rudzie Śląskiej wyjaśnił, że w tych przypadkach osoby doprowadzane nie posiadały dokumentów tożsamości albo legitymowały się nieważnymi. Zdarzały się też doprowadzenia na rzecz prokuratur, gdzie podlegli funkcjonariusze nie otrzymali żadnych informacji o dokumentach doprowadzanych²⁸. Zespół kontrolny przyjął powyższe wyjaśnienia, niemniej jednak będzie wnioskował, aby w razie zaistnienia takich sytuacji dokonywano wpisu potwierdzającego brak dokumentu tożsamości w odpowiednim polu nakazu doprowadzenia. Zasadność takiego postępowania potwierdza również praktyka stosowana przez część funkcjonariuszy podmiotu kontrolowanego, którzy nie posiadając wiedzy o dokumentach doprowadzanych, w nakazie doprowadzenia dokonywali adnotacji „BRAK”²⁹.

Ponadto w jednym z doprowadzeń etapowych stwierdzono brak zapisów w 2 kwitach depozytowych, potwierdzających przejęcie depozytu przez funkcjonariusza Placówki SG w Rudzie Śląskiej, a następnie przekazanie go funkcjonariuszowi z innego oddziału Straży Granicznej³⁰. W innym przypadku brak jest natomiast adnotacji o przejęciu depozytu przez funkcjonariusza podmiotu kontrolowanego³¹. Komendant Placówki SG w Rudzie Śląskiej w złożonych wyjaśnieniach przyznał, że na dokumentach nie odnotowano faktu zrealizowania tych czynności, choć zostały one wykonane. W drugiej sprawie świadczy o tym również fakt złożenia podpisu przez podległego funkcjonariusza występującego w charakterze przekazującego depozyt, co oznacza, że musiał zatem wcześniej dokonać jego przejęcia³². W związku z powyższymi wyjaśnieniami te zasługują na uwzględnienie.

²⁵ Dotyczy doprowadzenia 1 ob. Ukrainy w dniu 12.10.2016 r., 1 ob. Ukrainy w dniu 05.11.2016 r., 1 ob. Ukrainy w dniu 19.12.2016 r., 1 ob. Pakistanu w dniu 23.12.2016 r., 1 ob. Chin w dniu 18.01.2017 r., 2 ob. Kirgistanu w dniu 01.02.2017 r., 2 ob. Rosji w dniu 01.02.2017 r., 1 ob. Syrii w dniu 24.02.2017 r., 1 ob. Rosji w dniu 01.03.2017 r., 1 ob. Ukrainy w dniu 29.03.2017 r., akta kontroli – str. nr 188 – 189, 231 – 234, 298 – 303.

²⁶ Akta kontroli – str. nr 215.

²⁷ Dotyczy doprowadzenia 2 ob. Kuby w dniu 05.10.2016 r., 1 ob. RP w dniu 06.10.2016 r., 1 ob. Algierii w dniu 24.11.2016 r., 2 ob. Kirgistanu w dniu 01.02.2017 r., 2 ob. Rosji w dniu 01.02.2017 r., 1 ob. RP w dniu 17.03.2017 r., akta kontroli – str. nr 285 – 290, 298 – 303.

²⁸ Akta kontroli – str. nr 216.

²⁹ Zob. np. doprowadzenia 2 ob. Afganistanu w dniu 10.01.2017 r. czy 6 ob. Syrii w dniu 24.02.2017 r., akta kontroli – str. nr 279 – 281.

³⁰ Dotyczy doprowadzenia 2 ob. Gruzji w dniu 25.11.2016 r., akta kontroli – str. nr 193 – 199, 227 – 230.

³¹ Dotyczy doprowadzenia 1 ob. Rosji w dniu 01.03.2017 r., akta kontroli – str. nr 193 – 199, 231 – 232.

³² Akta kontroli, str. nr. 214.

W kolejnym doprowadzeniu etapowym zespół kontrolny stwierdził przekazanie depozytu osobie doprowadzanej w trakcie trwania doprowadzenia³³. Powyższe jest niezgodne z § 16 ust. 3 zarządzenia nr 84, zgodnie z którym depozyt przekazuje się za pokwitowaniem dowódcy kolejnego etapu doprowadzenia. Komendant Placówki SG w Rudzie Śląskiej wyjaśnił, że funkcjonariusze z innego oddziału Straży Granicznej przejmujący doprowadzaną oznajmili, iż zgodnie z ich wytycznymi nie będą przejmowali depozytu. Z tego powodu, w ich obecności i na ich odpowiedzialność, depozyt został zwrócony osobie doprowadzanej. Zdarzenie to zostało następnie omówione przez Kierownika Zespołu Konwojowo – Ochronnego Grupy do spraw Cudzoziemców Placówki SG w Rudzie Śląskiej podczas rozmowy telefonicznej z koordynatorem do spraw doprowadzeń oddziału przejmującego doprowadzaną, który zobowiązał się do poinstruowania funkcjonariuszy realizujących doprowadzenia o konieczności ich realizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami. Podobna sytuacja nie miała już miejsca³⁴.

Przyjmując powyższe wyjaśnienie, warto podkreślić, że opisane zdarzenie w sposób istotny odbiegało od standardowego przebiegu doprowadzenia. Z tego powodu należy zająć stanowisko, iż funkcjonariusze Placówki SG powinni byli potraktować je jako nieprzewidziane zdarzenie, o którym mowa w § 19 zarządzenia nr 84 i zgodnie z tym przepisem sporządzić notatkę służbową oraz przekazać ją bezpośrednio przełożonemu. Tego dowódca doprowadzenia jednak nie uczynił³⁵.

Wszystkie przytoczone powyżej odstępstwa w zakresie sposobu prowadzenia dokumentacji służbowej, mając na uwadze okoliczności ich zaistnienia, należy uznać za uchybienia. O takiej kwalifikacji przesądza również fakt, iż nie miały one wpływu na skuteczną realizację doprowadzeń i nie przyniosły negatywnych skutków dla wykonania zadania.

W trakcie czynności kontrolnych zwrócono się również do kierownika podmiotu kontrolowanego z prośbą o przedstawienie dokumentacji potwierdzającej wypełnienie obowiązku informowania o planowanym doprowadzeniu organizacji pozarządowych zajmujących się udzielaniem pomocy cudzoziemcom. W odpowiedzi Komendant Placówki SG w Rudzie Śląskiej wskazał, że zadanie to jest realizowane, jednakże z uwagi, iż technicznie wykonywane jest za pomocą zewnętrznej poczty elektronicznej, informacje takie nie są archiwizowane³⁶. Z tego powodu zespół kontrolerów nie miał możliwości dokonania oceny prawidłowości wypełniania wskazanego obowiązku, w związku z czym zostaną sformułowane zalecenia w tym zakresie.

VII. Zalecenia i wnioski

- 1) Zarządzanie doprowadzania osób realizować wyłącznie przez uprawnione osoby.
- 2) Ściśle przestrzegać zasad określonych w przepisach przy doprowadzaniu osób za pomocą środków transportu.
- 3) Stosować obowiązujące wzory dokumentów, a dokumentację sporządzać rzetelnie, zwracając szczególną uwagę na konieczność uzupełniania wszystkich pól formularzy, jak również zgodne ze stanem faktycznym odzwierciedlenie podejmowanych czynności.

³³ Dotyczy doprowadzenia 1 ob. Ukrainy w dniu 12.10.2016 r., akta kontroli – str. nr 193 – 199, 233 – 234.

³⁴ Akta kontroli – str. nr 214 – 215, 331.

³⁵ Akta kontroli – str. nr 331.

³⁶ Akta kontroli – str. nr 218.

4) W przypadku zaistnienia zdarzeń nieprzewidzianych, w szczególności stanowiących odstępstwo od standardowej procedury doprowadzenia, każdorazowo dokumentować je zgodnie z obowiązującymi przepisami.

5) Dokumentować wypełnienie obowiązku informowania organizacji zajmujących się udzielaniem pomocy cudzoziemcom o planowanym doprowadzeniu, w sposób umożliwiający sprawowanie kontroli nad tym zagadnieniem.

VIII. Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej informację o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć kierownikowi jednostki kontrolującej w terminie do dnia 21 lipca 2017 r., za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Kontroli.

IX. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przeznaczony jest dla kierownika podmiotu kontrolowanego.

X. Przeprowadzenie kontroli odnotowano w Książce kontroli Placówki SG w Rudzie Śląskiej, zarejestrowanej pod numerem RWD Nr 136: ŚL-RU-1/17 na karcie nr 2, poz. 1.

KOMENDANT
Śląskiego Oddziału Straży Granicznej
z siedzibą w Raciborzu

plk SG Adam Jopek

kierownik jednostki kontrolującej

Wykonano w 2 egzemplarzach:

Egzemplarz nr 1 – adresat

Egzemplarz nr 2 – ad acta

T.U., tel. 6654371

27.06.2017 r.